ד: המקנא פרק ראשון סוטה

נעקר מן העולם. תימה לר"י לפי' רש"י דפי' דעוכר על דברי חכמים מייב מיתה (ד) מאי אריא נטילת ידים אפי' כל דברי חכמים נמי ועוד קשיא דאמר הכא דעונשו מיתה וכפ' במה אשה יולאה (שבת דף סב:) אמרינן דעונשו עניות כדאמר מבילין את האדם לידי עניות המזלזל בנטילת ידים וכפ' עושין פסין (פירובין דף כא:) מעשה ברבי עקיבא שהיה מכוס בגית האסורים וכו' עד מה מעשה שחבירי מייבו עליה מיתה וגרמה דזלזול שמזלזל בה תמיד עונשו עקירה ע"י עניות דקשה ממיתה ע"י נחש ונעקר מן העולם דאמר [בסוכה] (דף מה:) ומנהדרין (דף סג.) כל המשתף שם שמים ודבר אחר נעקר מן העולם ובפרק קונס יין (נדרים דף סב.) כל המשמש בכתרה של תורה נעקר מן העולם לאו בחדא ומיתא מינהו דעניות **היא** תצודנו לדינה של גיהנם.

ואמר נמי בפ"ק דמגילה (דף ט:) כל הכא על אשת איש ואמרה על בעלה נטרד מן העולם וק"ק מס' הזהב (נ"מ דף עט.) דאמר הכא על אשת איש מיתתו בחנק ויש לו חלק לעוה"ב וי"ל דהתם מיירי כשעשה תשובה והכי משמע בפ' (ה) ג' דיבמות (דף כב:) היכא דלא הוליד ממזר דבר תשובה הוא ותשובה עם יסורין דוקא דאמר בפרק חלק (סנהדרין דף קז.) אמר דוד כל הכי נטורה ההוא גברא מ"ל קבל עליך יסורים וחנק נמי כיסורין (ו) דכל המותמתים מתוודין והאי דאמר נטרד מן העולם פי' מן העולם עם אותו עון דכך הוא מנהג אשת איש האוסרה על בעלה כמו על אחותו פנויה והוליד ממנה ממזר ריב"ל. מ"ל היכא דלא באו עליו יסורים נטרד מן העולם:

כל

בדחטי או בדשערי ברכיבא או באקושא תיקו א"ר יצחק בר (רב) יוסף א"ר יוחנן כל אחד ואחד בעצמו שיער והאיבא בן עזאי [6]דלא נסיב איבעית אימא נסיב ופירש הוה [9]ואיבעית אימא מרביה שמיע ליה ואיבעית אימא [1]סוד ה' ליראיו דרש רב עוירא זמנין אמר לה משמיה דרבי אמי וזמנין אמר לה משמיה דרבי אסי כל האוכל לחם בלא נטילת ידים כאילו בא על אשה זונה שנאמר [2]כי בעד אשה זונה עד ככר לחם אמר רבא האי בעד אשה זונה עד ככר לחם בעד ככר לחם עד אשה זונה מיבעי ליה אלא אמר רבא כל הבא על אשה זונה לסוף מבקש ככר לחם א"ר זריקא אמר ר"א [8]כל המזלזל בנטילת ידים נעקר מן העולם אמר רב חייא בר אשי אמר רב [3]מים ראשונים צריך שיגביה ידיו למעלה [3]מים אחרונים צריך שישפיל ידיו למטה תניא נמי הכי הנוטל ידיו צריך שיגביה ידיו למעלה [7]שמא יצאו המים חוץ לפרק ויחזרו ויטמאו את הידים אמר רבי אבהו [10]כל האוכל פת בלא ניגוב ידים כאילו אוכל לחם טמא שנאמר [3]ויאמר ה' ככה יאכלו בני ישראל את לחמם טמא וגו' ומאי ואשת איש נפש יקרה תצוד אמר רבי חייא בר אבא א"ר יוחנן כל אדם שיש בו גסות הרוח לבסוף נכשל באשת איש שנא' [2]ואשת איש נפש יקרה תצוד אמר רבא האי נפש יקרה נפש גבוהה מיבעי ליה ועוד היא תצוד מיבעי ליה אלא אמר רבא כל הבא על אשת איש אפילו למד תורה דכתיב בה [4]יקרה היא מפנינים [5]מכהן גדול שנכנס לפני ולפנים היא תצודנו לדינה של גיהנם א"ר יוחנן משום ר"ש בן יוחי כל אדם שיש בו גסות הרוח כאילו עובד עבודת כוכבים כתי' הכא [5]תועבת ה' כל גבה לב וכתיב התם [6]ולא תביא תועבה אל ביתך ורבי יוחנן דידיה אמר [1]כאילו כפר בעיקר שנאמר [7]ורם לבבך ושכחת את ה' אלהיך וגו' ר' חמא בר חנינא אמר כאילו בא על כל העריות כתי' הכא תועבת ה' כל גבה לב וכתי' התם [8]כי את כל התועבות האל וגו' עולא אמר כאילו בנה במה שנאמר [9]חדלו לכם מן האדם אשר נשמה באפו כי במה נחשב הוא אל תיקרי במה אלא במה מאי [7]יד ליד לא ינקה אמר רב [6] כל הבא על אשת איש אפי' הקנהו להקב"ה שמים וארץ כאברהם אבינו דכתיב ביה [10]הרימותי ידי אל ה' אל עליון קונה שמים וארץ לא ינקה מדינה של גיהנם קשיא להו לרבי רבי שילא האי יד ליד לא ינקה ידי [3] מיבעי ליה אלא אמרי דבי רבי שילא אפילו קיבל תורה כמשה רבינו דכתיב ביה [11]מימינו אש דת למו לא ינקה מדינה של גיהנם קשיא ליה לר' יוחנן האי יד ליד יד מיד מיבעיא ליה אלא א"ר יוחנן אפילו

להעניר הזוהמא הן: **כל האוכל בלי נטילת ידים.** דבר מאוס הוא ומשוי בטומאה שנאמר ככה יאכלו בני ישראל את לחמם טמא אלמא דבר מיאוס קרי טומאה: **מאי ואשת איש וגו'.** סיפיה דקרא דלעיל הוא כי בעד אשה זונה עד ככר לחם: **לסוף נכשל באשת איש.** והכי קאמר בעד אשה זונה עד ככר לחם ואשת איש זונה נפש היקרה הגבוהה היא תצודנה רודף אחריה ולא אותה אלא מנא דאמר משמע שאשת איש לדה את הנפש היקרה: **מכהן גדול.** דאפילו ממזר תלמיד חכם קודם לכהן עם הארץ היא תצוד אותה אלא דאמר משמע שאשת איש לדה את הנפש היקרה: **כי אם כל הטועבות.** גבי עריות כתיב: **כמה.** עבודת כוכבים: **אשר נשמה באפו.** שמתחזק עצמו בכעל נפש דהייגו גאוה שתשוכה נפשו בעיניו: **מאי יד ליד לא ינקה.** סיפיה דקרא דאיירי ביה לעיל הוא תועבת ה' כל גבה לב יד ליד לא ינקה: ה"ג **כל שיש בו גסות הרוח אפילו הקנהו כו'.** ול"ג כל הבא על אשת איש דלא מישתעי קרא אלא בגסי הרוח: **הקנהו להקב"ה כו'.** השליטו בשמו על הכל כאברהם שקרא לו קונה שמים וארץ. והיינו יד ליד אפילו דומה לאברהם שאמר הרימותי ידי: **קשיא להו לרבי רבי שילא.** אהך דרשה דרב: הכי גרסינן **האי יד ליד ידי לא ינקה מיבעי ליה: אפילו הוא כמשה.** שקבל מיד הקדוש ברוך הוא לידו תורה: **יד מיד מיבעי ליה.** דהא קרא במקבל מוקמינן ליה ולא בנותן והוה ליה למיכתב יד מיד לא ינקה יד שקבלה מיד אף הוא לא ינקה: אפילו

בדחטי **או בדשערי.** של חטין חלק ושעמט יותר משל שעורים: **רכיבא.** בשמט יותר מתקושא: **רכיבא.** שבולשה העיקה רכה: **כל אחד ואחד.** מן התנאים הללו: **בעצמו שיער.** כמה שהיה שוהה בניאתו: **והאיבא בן עזאי דלא נסיב.** כדאמר ביומא (דף פג.) אבל מה לעשה שנפשי חשקה בתורה אפשר לעולם התקיים על ידי אחרים. כל האוכל לחם בלא נטילת ידים כאלו בא על אשה זונה שנאמר כי בעד אשה זונה עד ככר לחם. פי' דרש ליה סיפיה לרישיה בשביל כך לחם מתחייב בעונש על אשה זונה ולהכי מדמי ליה לאשה זונה משום כשאוכל בלא נטילה הוי כילה הפקר וזונה זו פקרת היא. ה"ג במלתיה דרבה בעד ככר לחם בעד אשה זונה מיבעיא ליה דמשמע בשביל ככר לחם רב הבעונש עד כדי שה זונה. והיינו נמי הוה כתיב עד אשה זונה בעד ככר לחם לא הוה קשה ליה לרבא דודאי מסיפא לרישיה ידרש קרא אלא עד ובעד קא קשיא ליה דגבי ככר לחם הוה ליה למכתב בעד ל"ה. המזלזל הידים כן פירש הקונטרס. אחרונים של אחר הסעודה שתקנו חכמים מפני מלח סדומית שמסמא את העינים צריך שישפיל ידיו למטה כדי שתרד הזוהמא של תבשיל שבידו שהרי להעביר את הזוהמא הן באין:

בדחטי או בדשערי. של חטין חלק ושעמט יותר משל שעורים: **רכיבא.** שבולשה העיקה רכה: **כל אחד ואחד.** מן התנאים הללו: **בעצמו שיער.** כמה שהיה שוהה בניאתו: **והאיבא בן עזאי דלא נסיב.** כדאמר ביומא (דף פג.) אבל מה לעשה שנפשי חשקה בתורה אפשר לעולם התקיים על ידי אחרים. כל האוכל לחם בלא נטילת ידים כאלו בא על אשה זונה שנאמר כי בעד אשה זונה עד ככר לחם. פי' דרש ליה סיפיה לרישיה בשביל כך לחם מתחייב בעונש על אשה זונה ולהכי מדמי ליה לאשה זונה משום כשאוכל בלא נטילה הוי כילה הפקר וזונה זו פקרת היא. ה"ג במלתיה דרבה בעד ככר לחם עד אשה זונה מיבעיא ליה דמשמע בשביל ככר לחם רב הבעונש עד כדי שה זונה. והיינו נמי הוה כתיב עד אשה זונה בעד ככר לחם לא הוה קשה ליה לרבא דודאי מסיפא לרישיה ידרש קרא אלא עד ובעד קא קשיא ליה דגבי ככר לחם הוה ליה למכתב בעד ל"ה. המזלזל הידים כן פירש הקונטרס. אחרונים של אחר הסעודה שתקנו חכמים מפני מלח סדומית שמסמא את העינים צריך שישפיל ידיו למטה כדי שתרד הזוהמא של תבשיל שבידו שהרי להעביר את הזוהמא הן באין:

עין משפט נר מצוה

מז א מיי' פ"ו מהלכות ברכות הלכה יט סמג עשין ט טוש"ע א"ח סימן קנח פסיף ט וברב אלפס ברכות פס"ח דף מו: ובהרא"ש פרק כל הנכר סימן יח):

מז ב מיי' שם הל' טז סמג שם טוש"ע א"ח סימן קסב פסיף א:

יז ג מיי' וסמג שם טור ש"ע א"ח סימן קפא פסיף ה:

יח ד מיי' וסמג שם טוש"ע א"ח סימן קסב פסיף א:

יט ה מיי' שם הלכה כ סמג שם טוש"ע א"ח סי' קנח פסיף יב:

כ ו מיי' פ"ב מהלכות דעות הלכה ג:

תורה אור השלם

1. סוד יְיָ לִירֵאָיו וּבְרִיתוֹ לְהוֹדִיעָם: תהלים כה יד
2. כִּי בְעַד אִשָּׁה זוֹנָה עַד כִּכַּר לָחֶם וְאֵשֶׁת אִישׁ נֶפֶשׁ יִקָּרָה תָצוּד: משלי ו כו
3. וַיֹּאמֶר יְיָ הֶבֶה יֹאכְלוּ בְנֵי יִשְׂרָאֵל אֶת לַחְמָם טָמֵא בַגּוֹיִם אֲשֶׁר אֲדִיחֵם שָׁם: יחזקאל ד יג
4. יְקָרָה הִיא מִפְּנִינִים וְכָל חֲפָצַיִךְ לֹא יִשְׁווּ בָהּ: משלי ג טו
5. תּוֹעֲבַת יְיָ כָּל גְּבַהּ לֵב יַד לְיַד לֹא יִנָּקֶה: משלי טז ה
6. וְלֹא תָבִיא תוֹעֵבָה אֶל בֵּיתֶךָ וְהָיִיתָ חֵרֶם כָּמֹהוּ שַׁקֵּץ תְּשַׁקְּצֶנּוּ וְתַעֵב תְּתַעֲבֶנּוּ כִּי חֵרֶם הוּא: דברים ז כו
7. וְרָם לְבָבֶךָ וְשָׁכַחְתָּ אֶת יְיָ אֱלֹהֶיךָ הַמּוֹצִיאֲךָ מֵאֶרֶץ מִצְרַיִם מִבֵּית עֲבָדִים: דברים ח יד
8. כִּי אֵת כָּל הַתּוֹעֵבֹת הָאֵל עָשׂוּ אַנְשֵׁי הָאָרֶץ אֲשֶׁר לִפְנֵיכֶם וַתִּטְמָא הָאָרֶץ: ויקרא יח כז
9. חִדְלוּ לָכֶם מִן הָאָדָם אֲשֶׁר נְשָׁמָה בְאַפּוֹ כִּי בַמֶּה נֶחְשָׁב הוּא: ישעיהו ב כב
10. וְאֹמַר אַבְרָם אֶל מֶלֶךְ סְדֹם הֲרִימֹתִי יָדִי אֶל יְיָ אֵל עֶלְיוֹן קֹנֵה שָׁמַיִם וָאָרֶץ: בראשית יד כב
11. וַיֹּאמֶר יְיָ מִסִּינַי בָּא וְזָרַח מִשֵּׂעִיר לָמוֹ הוֹפִיעַ מֵהַר פָּארָן וְאָתָה מֵרִבְבֹת קֹדֶשׁ מִימִינוֹ אֵשׁ דָּת לָמוֹ: דברים לג ב

תוספות שאנץ

הא איכא ב"ע דלא סיב כדאמר ביבמות זה אעשה תנפשי חשקה בתורה אפשר לעולם התקיים על ידי אחרים. כל האוכל לחם בלא נטילת ידים כאלו בא על אשה זונה שנאמר כי בעד אשה זונה עד כר לחם. פי' דרש ליה סיפיה לרישיה בשביל כך לחם מתחייב בעונש על אשה זונה ולהכי מדמי ליה לאשה זונה משום כשאוכל בלא נטילה הוי כילה הפקר וזונה זו פקרת היא. ה"ג במלתיה דרבה בעד ככר לחם עד אשה זונה מיבעיא ליה דמשמע בשביל ככר לחם רב הבעונש עד כדי שה זונה. והיינו נמי הוה כתיב עד אשה זונה בעד ככר לחם לא הוה קשה ליה לרבא דודאי מסיפא לרישיה ידרש קרא אלא עד ובעד קא קשיא ליה דגבי ככר לחם הוה ליה למכתב בעד ל"ה. המזלזל

מסורת הש"ס

(ה) פי' מוספות יבמות פג: ד"ה שתקיים ומוספות כתובות פב. ד"ה בנתיה), ב) [עירובין יג.], ג) [ברכות יד. ע"ש], ד) [ברכות פח. עירובין יח: ע"ש], ה) [עירובין כא:], ו) [ל"ל אחר ד"ה צריך להפשיל], ז) עי' בטוש"ח סי' קפב סכ"י, ח) [עירובין יח:].

הגהות הב"ח

(א) גמ' אמר רב (כל הנא על אשת איש) תא"מ וכ"כ גי' רש"י כל שיש בו גסות הרוח: (ב) שם ידי לא יצקה מינפי ליה: (ג) רש"י ד"ה שמא יצאו וכו' נעל את הראשונים ואת השניים חוץ לפרק ויחזרו ליד טהורים. כ"כ ולפנינו במשנה היא שמאלה לפי שאים שחוץ לפרק אין מטהרין השניים את הראשונים ועי' פי' הר"ש במשנה זו: (ד) תוס' ד"ה נעקר וכו' חייב מיתה דכתיב ופורץ גדר ישכנו נחש מאי אריא וכו' הכא דעונשו מיתה ובפרק עושין פסין נמי קאמר מעשה בר' עקיבא וכו' עליה מיתה ובפרק במה אשה וכו' בנטילת ידים ונראה כל"ל: (ה) ר"ה היא וכו' משמע בפ"ב דיבמות. כ"כ ע"ש כתף כ"פ ע"ש וכתף כ"כ ע"כ: (ו) **באר** ומנק נמי כיסורין **עם** תשובה דכל המותמתין:

גליון הש"ם

גמ' **ואיבעית אימא** פרב"ח שמיע ליה. לקמן דף י ע"א:

תוס' שאנץ (המשך)

בנטילת ידים שאוכל תמיד בלא נטילת ידים נעקר דהעובר על דברי חכמים חייב מיתה שנאמר ופורץ גדר ישכנו נחש. מים ראשונים שלפני אכילה צריך שיגביה ידיו ראשי אצבעותיו שיהו המים משופעין לצד זרועותיו שמא יצא מים חוץ לפרק וכו' כדתנן במס' ידים שצריך לשפוך מים על ידיו ב' פעמים הראשונים מטהרין את הידים מן הטומאה והשניים מטהרין את המים הטופחין על ידיו שנטמאו תחלה מפני הידים והנן התם הידים מטמאות עד הפרק כלומר מן הפרק ולמטה גזרו עליהם להיות שניות ופוסלות את התרומה ומטהרות בנטילה עד הפרק שעד הפרק צריך נטילה. נטל את הראשונים ואת השניים והזרו ליד שהורות שהרי טהרו שניים את הראשונים. נטל את הראשונים חוץ לפרק ואת השניים עד לפרק והזרו ליד טמאות כלומר על השניים לא הקפיד ליטול עד מקום שיצאו אלא עד הפרק כמשפטו. וא"כ המים שנים לא טיהרו את הראשונים שיצאו חוץ לפרק הילכך צריך שיגביה ראשי אצבעותיו למעלה שלא יצאו המים הראשונים ויטמאו את

Torah-Box.com
diffusion du judaïsme aux francophones
Tél. FR : 01.80.91.62.91 - Tél. ISR : 077.466.03.32 - contact@torah-box.com